

Förslag A 2020/UVN
Behandlas i Utskottet för välfärd i Norden

Betänkning över medlemsförslag om en nordisk insats för jämställdheten och jämlikheten

Utskottet för välfärd i Norden föreslår att Nordiska rådet rekommendera Nordiska Ministerrådet

att ta fram ett Nordiskt White Paper om jämställdheten där nordisk jämställdhetspolicy och befintlig forskning sammanställs och utvecklas.

Bakgrund

Inställningen gentemot jämställdhet och jämlikhet backar runt om i världen. Trumpadministrationen har attackerat flickors och kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter. Även Europa påverkas av anti-genuspolitik.

Jämställdheten och jämlikheten är hörnstenar i den nordiska modellen. De hör till den nordiska värdegrunden och bidrar till våra ekonomiska och samhälleliga framgångar. Samtidigt har reproduktiv hälsa strategisk och säkerhetsmässig betydelse globalt.

Nordens interna arbete för jämställdhet och jämlikhet regleras av både nordiska och nationella strategier och planer. I förordet för det gällande [nordiska samarbetsprogrammet för jämställdhet och LGBTI 2025–2030](#)¹ konstateras följande "När jämställdhet och lika rättigheter för LGBTI-personer ifrågasätts runt om i världen, står vi i Norden upp för jämställdhet, jämlikhet och alla människors lika värde. Dessa mänskliga rättigheter kan inte tas för givna; de framsteg vi har gjort i Norden måste vi fortsätta att försvara."

Samma logik reflekteras också i [Nordiska rådets internationella strategi 2023–2030](#)² där rådet engagerar sig för att

"Arbeta för att demokrati, rättsstat, jämlikhet och mänskliga rättigheter alltid står högt på den internationella agendan. Norden ska vara i främsta ledet när det gäller att bekämpa extremism, antidemokratiska hållningar, rasism och alla andra former av hat och diskriminering – också på digitala plattformar.

¹ <https://www.norden.org/sv/publication/nordiska-ministerradets-samarbets-program-jamstalldhet-och-lgbti-2025-2030>

² <https://www.norden.org/sv/publication/nordiska-radets-internationella-strategi>

Ha särskilt fokus på rättighetsfrågor som rör barn, kvinnor och deras sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, hbtqi-tematik, personer med funktionsnedsättning och urfolk.

Arbeta för flickors och kvinnors rätt till självbestämd abort.”

Ursula von der Leyens EU-kommission har påbörjat arbetet för en ny europeisk jämställdhetsstrategi. Dess behandling i Europaparlamentet inleds i början av 2026. Enligt planerna kommer EU-kommissionen att lägga fram även en ny LGBTIQ-strategi under denna mandatperiod.

Mittengruppen menar att det precis nu är dags att sätta standarder för nordiskt jämställdhets- och jämlikhetsarbete både europeiskt och globalt. Ett nordiskt White Paper är det tydligaste sättet att visa den nordiska ambitionen.

Vi föreslår att följande centrala teman inkluderas i ett nordiskt White Paper om jämställdhet och jämlikhet:

1. Självbestämmanderätt till abort (som en del av EU Charter of Fundamental Rights)
2. Samtyckesrätt och våldtäkt
3. Våld mot kvinnor, uppdatering av europeisk lagstiftning för erkännande av våld och brott mot kvinnor
4. Hälsost strategi för specifika kvinnosjukdomar
5. God praxis för föräldradidighet
6. Stöd för organisationer som främjar och stöder kvinnors rättigheter och sexuella rättigheter
7. Lika lön för lika arbete, lönetransparens
8. Barns rättigheter, med särskild uppmärksamhet på flickors utbildning och trygghet
9. Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
10. Urfolks rättigheter, med särskilt fokus på samernas språk och kultur
11. Förebyggande av digitalt våld och nättrakasserier och motarbetande av hybridpåverkan som förstärker maskulina och feminina stereotyper
12. Sambandet mellan jämställdhet och hållbar utveckling, som en del av Agenda 2030
13. Allas rätt till sexualundervisning och information om sexual och reproduktiv hälsa

Utskottets synpunkter

Udvalg ligger vægt på vigtigheden af forslaget, da disse temaer udfordres globalt, og norden bør tage hånd om dem. Dette vil give mulighed for at vise et samlet nordens ligestillingsværdier, både internt i norden men også internationalt.

Udvalget ønsker at der igennem ovenstående temaer bliver kigget på alle grupper i samfundet, og er særligt tilfredse med, at urfolk er eksplicit nævnt. Udvalget pointerer at ligestilling handler både om mænd og kvinders ligestilling.

Stockholm, den 28. oktober 2025

Kari Sofie Bjørnsen (H)

Eva Biaudet (sv)

Eva Lindh (S)

Ronny Aukrust (A)

Joakim Myklebost Tangen (FrP)

Søren Søndergaard (ALT)

Maaret Castrén (saml)

Hans Edvard Askjer (KrP)

Kristine Løfshus Solli (A)

Nina Fellman (sd)

Helge André Njåstad (FrP)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

RESERVATION

Nordisk Frihed kan tilslutte sig flere af punkterne i oplægget til en hvidbog, men vi finder, at vægten er for entydigt placeret hos kvinder og ikke tager hensyn til den kendsgerning, at mænd på en lang række områder også bliver overset i ligestillingsdebatten.

Det gælder i forhold til selvmordsstatistikker, misbrug, hjemløshed og risikoen for at blive ofre for vold. Det er korrekt, at mænd er i overtal som gerningsmænd, men det er de også som ofre.

Nordisk Frihed finder endvidere, at der mangler en etnisk og religiøs dimension i forhold til problemer hos kvinder fra andre kulturer, som er indvandret til de nordiske lande, og som ofte ikke nyder samme rettigheder som andre kvinder.

Nordisk Frihed ville gerne have haft problematikker for mænd inkluderet, men det er ikke sket. Derfor kan Nordisk Frihed ikke støtte forslaget.

Nordisk Frihed forslår at Nordisk Råd ikke går videre med forslaget.

Stockholm, den 29. oktober 2025

Pia Sillanpää (saf)